

Pregovori med tradicijo in inovacijo

Melanija Fabčič, Filozofska fakulteta Maribor

KAJ so pregovori?

- SSKJ definira pregovor kot »*ljudsko književno zvrst, ki kratko, navadno v prisposobi, izraža kako življenjsko izkušnjo*«.
- Vendar pregovori v današnjem času niso več v vlogi “književne zvrsti”, so pa gotovo “**ljudski**”, saj jih CITIRA vsak: od znanstvenika, do politika, do pisatelja, do preprostega človeka.
- So več kot le stavki - gre za **MIKROBESEDILA**, ki v zgoščeni obliki, torej ekonomično, izražajo kompleksne vsebine: modrosti, ki so lahko formulirane kot nasveti, komentarji, svarila itd.

Aktualnost pregovorov

Pregovore najdemo:

- tako v pisni kot v govorni komunikaciji,
- tako v leposlovnih kot tudi v praktičnosporazumevalnih besedilih
- v oglaševalskem jeziku, v političnem jeziku...

Pregovori so tradicionalni IN moderni hkrati!

- **TRADICIONALNOST** je tista, ki jim daje **prepoznavnost**, h kateri gotovo prispeva tudi njihova oblika, ki je praviloma zgoščena in usmerjena na čim večjo zapomnljivost strukture (rime, aliteracije, anafore, epifore, ritmiziranost): **RANA URA, ZLATA URA**.
- Prav tako jim daje tudi neke vrste »**dokazilno**« **vrednost**, saj njihova starost in “trpežnost” (dejstvo, da so se obdržali skozi stoletja) v tem primeru sugerirata njihovo **VELJAVNOST in PRAVILNOST**. Zato jih lahko dobro izkoristimo v namen umeščanja aktualne situacije v širši zgodovinski kontekst.
- Poleg tradicionalno izpostavljanje didaktične in moralno-vzgojne funkcije pregovorov zato v današnjem času izstopa predvsem njihova t.i. **argumentativna funkcija**.

Medkulturnost pregovorov

»Gleich und gleich gesellt sich gern.« oziroma: » . Gliha vkup štriha.« oziroma „A hasonló a hasonlónak örül.“ oziroma „Rovny rovného si hléda.“ ...“Birds of a feather flock together.“ ...

- POMEN: ljudje s podobnimi lastnostmi in podobnimi interesi se lažje oz. hitreje povezujejo v skupine
- MEDKULTURNA DIMENZIJA: najdemo ga najdemo v večini evropskih jezikov, njegov pomen je možno razumeti tudi v povezavi s pripadniki neke jezikovne skupnosti ali naroda, kar po eni strani dokazuje različnost med le-temi, istočasno pa tudi veliko podobnost med njimi.
- Nekateri pregovori so torej skorajda „univerzalni“, spet drugi pa kulturno-specifični; kot npr. SITA VRANA LAČNI NE VERJAME. in PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET (primera za slovenski jezik).
- Iz omenjenih razlogov je poznavanje in seveda tudi raziskovanje pregovorov v različnih jezikih vitalnega pomena za uspešno medkulturno komunikacijo. Ta cilj smo si zadali tudi v sklopu projekta SprichWort (PreGovor).

Projekt SprichWort

- <http://www.sprichwort-plattform.org/sp/Sprichwort-Plattform>
- SprichWort je mednarodni večjezični projekt, ki ga sofinancira Evropska komisija v okviru programa Vseživljenjsko učenje (2008-2010).
- Pri projektu sodelujejo sledeče institucije: **Univerza v Mariboru (Filozofska fakulteta, Oddelek za germanistiko)** kot koordinator, **Technische Universität Graz** (Institut für Informationssysteme und Computer-Medien), **Tomas-Bata-Universität Zlin**, Humanwissenschaftliche Fakultät, Institut für Sprachen, **Univerzita Sv. Cyrila a Metoda** (Filozofická fakulta, Katedra germanistiky), **Universität Szeged**, Philosophische Fakultät, Germanistik, Hungaristik ter **Institut für deutsche Sprache Mannheim (IDS)**.

Projekt SprichWort

je sestavljen iz 3 komponent:

- iz petjezične podatkovne zbirke (<http://www.sprichwort-plattform.org/sp/Sprichwörter>)
- iz zbirke interaktivnih nalog, vaj, testov in podkastov za samostojno učenje pregovorov udeleženi jezikov (<http://www.sprichwort-plattform.org/sp/Übungen>)
- iz spletne skupnosti, ki je namenjena socialnemu mreženju in aktivnemu sodelovanju zainteresirane javnosti v projektu (<http://www.sprichwort-plattform.org/sp/Lerner>) in je dopolnjena še s projektno Facebook-, MySpace- in Twitter-stranjo, kar omogoča dodatno diseminacijo projektnih rezultatov in seveda tudi popularizacijo pregovorov

Glavni cilji projekta

- zadovoljiti potrebo po **učnih materialih** s paremiološko tematiko za vse udeležene jezike
- s podatkovno zbirko 300 posebej frekventnih in aktualnih pregovorov v nemškem jeziku in v štirih sosedskih jezikih obogatiti razmeroma skopo ponudbo **paremioloških slovarjev** v udeleženi jezikih
- s spletnim učnim okoljem kot izbrano predstavitevno obliko smo želeli omogočiti **večjo in lažjo** (predvsem pa trajno) **dostopnost** do projektnih vsebin in materialov, kakor tudi možnost širitve in nadgradnje vseh komponent spletnega učnega okolja

Glavni cilji projekta

- dvigniti **raven paremiološke** (in s tem tudi splošne komunikativne) **kompetence** učencev in študentov udeleženih jezikov kot tujih jezikov
- (preko poznavanja podobnosti in razlik med pregovori) izboljšati **medkulturno kompetenco** in nenazadnje komunikacijo v oz. med omenjenimi jeziki